

## การติดตามพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นก

แบบฟอร์มนี้ออกแบบโดยเครือข่ายภาคีสมาชิกองค์กรอนุรักษ์นกสากลภูมิภาคเอเชีย (BirdLife International Asia Partnership) เพื่อเก็บข้อมูลของพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นก (IBAs) ในขณะที่มีการนับนกน้ำเอเชีย (Asian Waterbird Census - AWC) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะผนวกรวมกิจกรรม IBA และ AWC เข้าด้วยกัน เพื่อให้การติดตามและการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

เครือข่ายภาคีสมาชิกฯ ได้พัฒนาการอบรมการติดตามพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นกขึ้นใช้ทั่วโลกด้วยการรวบรวมข้อมูลให้เป็นมาตรฐานและใช้วิธีให้คะแนนแบบง่าย ๆ มาแสดงสภาพของ IBA ในแง่ของชนิดพันธุ์ / ถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งทำให้มีการประกาศพื้นที่นั้นเป็น IBA ภัยคุกคามที่มีต่อ IBA แห่งนั้น ทั้งที่กำลังเกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดในอนาคต และงานอนุรักษ์ที่ทำในพื้นที่นั้น

การนับนกน้ำเอเชียที่บริหารจัดการโดย Wetlands International เป็นระบบการติดตามความหลากหลายทางชีวภาพที่มีการประสานงานและดำเนินการอย่างต่อเนื่องยาวนานที่สุดในภูมิภาคนี้และครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางมากที่สุด AWC นับนกน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำในช่วงกลางเดือนมกราคมปีละครั้ง ข้อมูลที่ได้มาจะมีการวิเคราะห์และนำไปใช้ประเมินประชากรแนวโน้มน้ำและจำนวนนกน้ำในเอเชียและในโลก

แบบติดตามสถานะพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นกนี้ถูกออกแบบมาให้ใช้ควบคู่ไปกับแบบฟอร์มนับนกน้ำและเก็บข้อมูลพื้นที่ที่ใช้ใน AWC และตั้งใจให้ใช้กับพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น IBA แต่ก็สามารถใช้ในพื้นที่ชุ่มน้ำอื่นที่มีใช้ IBA ได้ด้วย (ดูข้อมูล IBA ในประเทศไทยจาก <http://www.bcst.or.th/>)

ผลที่จะได้จะถูกนำไปใช้วางแผนทางการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับโลกในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชีย และใช้ทำรายงานสถานะและแนวโน้มของ IBA ในระดับชาติและภูมิภาค ผู้ที่ร่วมให้ข้อมูลจะได้รับการระบุชื่อและได้รับรายงานด้วย

กรุณาใช้แบบฟอร์มนี้เก็บข้อมูล และส่งพร้อมกับแบบฟอร์มของ AWC มาที่สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยทางอีเมล [bcst@bcst.or.th](mailto:bcst@bcst.or.th) หรือโทรสาร 02 588 2277 หรือทางไปรษณีย์ที่ 221 หมู่ 2 ซ.งามวงศ์วาน 27 ต.บางเขน อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

ถ้าจำเป็นใช้กระดาษอื่นเขียนเพิ่มเติม โดยระบุชื่อผู้ให้ข้อมูล ชื่อสถานที่ และวันที่ประเมิน ชนิดของภัยคุกคาม (ตามชื่อมาตรฐานของ IUCN)

**1. เกษตรกรรม** - การรุกลายตัวเข้ามาของพื้นที่เกษตรและการทำเกษตรกรรมอย่างเข้มข้นรวมถึงการเลี้ยงสัตว์ ปลูกป่า ปลูกต้นไม้ทำเยื่อกระดาษ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงสัตว์ไว้ล่า เลี้ยงสัตว์ในป่า ฯลฯ

**2. การพัฒนาที่อยู่อาศัยและการพัฒนาเชิงพาณิชย์** - การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของมนุษย์ การขยายเขตเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรม และสถานที่สิ้นทางการ (สวนสนุก สนามกีฬา ศูนย์การค้า ฯลฯ)

**3. การผลิตพลังงานและการทำเหมือง** - การขุดเจาะผลิต วางท่อน้ำมันและก๊าซ การทำเหมืองขุด-เหมืองเปิด ฟาร์มกังหันลม ฯลฯ

**4. การขนส่งและบริการ** - ถนนกับทางรถไฟและพาหนะที่ใช้เส้น ทางนี้ เส้นทางเดินเรือ เส้นทางบิน เสา-สายไฟฟ้า ฯลฯ

**5. การใช้ประโยชน์มากเกินไป** - การใช้ทรัพยากรชีวภาพในธรรมชาติเพื่อบริโภคทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ การล่า-ดักสัตว์และเก็บไข่ การประมง การทำไม้ การทำถ่าน ฯลฯ

**6. การบุกรุกและรบกวนของมนุษย์** - การเปลี่ยนแปลง ทำลายหรือรบกวนที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชกับตัวสัตว์และพืชเองด้วยการใช้ทรัพยากรชีวภาพที่มีใช้เพื่อการบริโภค รวมทั้งการท่องเที่ยว สงคราม กิจกรรมทางทหาร ความไม่สงบ ฯลฯ

**7. การดัดแปลงระบบธรรมชาติ** - การแปรเปลี่ยนหรือทำให้ที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชในระบบที่เป็นธรรมชาติหรือกึ่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไฟ เชื้อรา คลอง ทำนบ การตกตะกอน ฯลฯ

**8. ชนิดพันธุ์และยีนส์ที่แปลกปลอมเข้ามาหรือก่อปัญหา** - สัตว์พืช ตัวนำโรค และจุลินทรีย์ต่างถิ่นที่เข้ามาและก่อปัญหา หรือสารพันธุกรรมที่คาดว่าจะเป็อันตรายต่อความหลากหลายทางชีวภาพเมื่อนำเข้ามาแพร่หลาย และเพิ่มจนมีจำนวนมาก ฯลฯ

**9. มลภาวะ** - ขยะบ้าน ขยะอุตสาหกรรม สิ่งที่ปล่อยออกมาจากการทำเกษตรและการทำไม้ มลพิษทางเสียงและความร้อน การกัดเซาะของดิน การตกตะกอน การใช้ปุ๋ยและสารเคมีมากเกินไป การทำให้ดินเค็ม สารมลพิษหรือปนเปื้อนที่มาทางอากาศ ฯลฯ

**10. เหตุการณ์ทางธรณีวิทยา** - เหตุการณ์ทางธรณีวิทยาที่มีน่าจะก่อผลเสียหายร้ายแรงต่อที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืช กับตัวสัตว์และพืชเอง เช่น ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม สึนามิ ฯลฯ

**11. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลมฟ้าอากาศที่รุนแรง** - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในระยะยาวและสภาพลมฟ้าอากาศที่รุนแรง เช่น ความแห้งแล้ง พายุ และน้ำท่วม ฯลฯ

# แบบติดตาม IBA (ใช้ร่วมกับแบบนับนกน้ำและข้อมูลสถานที่ของ AWC)



ชื่อผู้ให้ข้อมูล:		
อีเมล:		
ที่อยู่ทางไปรษณีย์:		
วันที่ประเมิน:	ประเทศ:	
เวลาที่นับ: เริ่มต้น	น. สิ้นสุด	น.
ชื่อสถานที่ (เหมือนที่ลงในแบบฟอร์ม AWC) :		ชื่อ IBA ตามทำเนียบพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นก:
ตำบล อำเภอ จังหวัด:		เมืองใหญ่ที่อยู่ใกล้ที่สุด:

**การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัยชนิดหลักของนก:** โดยพิจารณาเพียง 3 หรือ 4 ประเภทของพื้นที่ที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับนกน้ำ การเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณต่อที่อยู่อาศัยหลักๆ สามารถให้คะแนนได้ดังนี้ : ลดลงมาก (เหลือน้อยกว่า 40% ของพื้นที่เดิม); ลดลงมาก (เหลือ 40-70% ของพื้นที่เดิม); ลดลงปานกลาง (เหลือ 70-90% ของพื้นที่เดิม); ลดลงน้อย (เหลือมากกว่า 90% ของพื้นที่เดิม); พื้นที่เพิ่มขึ้น

**สภาพของพื้นที่**ที่สามารถให้คะแนนตามคุณภาพของที่อยู่อาศัยหลักที่มีอยู่ดังนี้: ดี (โดยรวมมากกว่า 90% ของคุณภาพดีที่สุด), ปานกลาง (70-90%), แย่ (40-70%) หรือแย่มาก (น้อยกว่า 40%)

**หมายเหตุ:** ถ้าเป็นครั้งแรกที่คุณไปที่นั่น โปรดกากบาทตรงช่องการเปลี่ยนแปลงปริมาณหลังไปครั้งสุดท้ายและปีทีไปครั้งสุดท้าย

ที่อยู่อาศัยชนิดหลักของนก	การเปลี่ยนแปลงจากครั้งสุดท้าย	สภาพของพื้นที่	ปีทีไปครั้งสุดท้าย	ความเห็น: คำอธิบายสาเหตุการสูญเสียหรือได้มาของพื้นที่อยู่อาศัยหลักของนก ระบุกลุ่มที่น่าจะได้รับผลกระทบ

**ภัยคุกคามหลัก:** ปัจจัยที่มีผลลบต่อลักษณะทางนิเวศวิทยาของสถานที่นั้นและนกน้ำ ขอบเขต และความร้ายแรง หรือผลกระทบที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น

ชื่อภัยคุกคาม (ดูชื่อที่ใช้ด้านหลัง): กรุณาให้คะแนนแก่แต่ละภัยคุกคาม	เวลาที่เกิด:	ขอบเขต: ร้อยละของพื้นที่	ความร้ายแรง:

**หมายเหตุ เวลาที่เกิด:** ในอดีต = 0, ในระยะยาว (>4 ปี) = 1, ในระยะใกล้ (<4 ปี) = 2, เกิดขึ้นขณะนี้ = 3; **ขอบเขต** ครอบคลุมพื้นที่: 0 = น้อยมาก (<10%), 1 = ส่วนน้อย (10-50%), 2 = ส่วนใหญ่ (50-90%), 3 = ทั้งหมด (>90%); **ความร้ายแรง** เสื่อมโทรมลง: น้อยมาก = 0, ซ้ำๆ = 1, ปานกลาง = 2, รวดเร็ว = 3

**มาตรการอนุรักษ์:** โปรดตอบคำถาม (1) สถานที่นั้นได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายหรือไม่ ทั้งหมดหรือบางส่วน(ร้อยละเท่าใด) และมีฐานะเป็นอะไร?

(2) มีแผนการจัดการสำหรับสถานที่หรือไม่ ถ้ามี แผนนั้นทันสมัยและครอบคลุมกว้างขวางทั่วถึงหรือไม่?

(3) มีกิจกรรมอนุรักษ์ใดบ้างเกิดขึ้นในสถานที่นั้น เช่น มีโครงการอนุรักษ์/วิจัย มีกลุ่มอนุรักษ์ท้องถิ่น มีศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ?